

Bij de zaligverklaring van Paus Johannes Paulus II

Aan de priesters, diakens, religieuzen, pastoraal werk(st)ers
en alle gelovigen in het Aartsbisdom Utrecht

Utrecht, 18 april 2011

Broeders en zusters in Christus,

Op 1 mei a.s. zal onze Heilige Vader Paus Benedictus XVI zijn voorganger Paus Johannes Paulus II in Rome zalig verklaren. Dit jaar valt de eerste dag van de maand mei samen met de ‘Zondag van de Goddelijke Barmhartigheid’ die dankzij Paus Johannes Paulus II nu jaarlijks op de Tweede Zondag van Pasen ofwel Beloken Pasen gevierd wordt. Het is met grote dankbaarheid vanwege de zaligverklaring van Paus Johannes Paulus II op Beloken Pasen en de eerste dag van de Mariamaand dat ik deze brief tot u richt.

Groot was de verrassing toen in 1978 voor het eerst sinds eeuwen een niet-Italiaan tot paus werd gekozen: de Poolse kardinaal en aartsbisschop Karol Wojtyła, Johannes Paulus II. Geen van de gerenommeerde ‘Vatican watchers’ had deze keuze voorzien. Niemand kon in 1978 bevroeden hoe betekenisvol zijn pontificaat voor de Kerk en de wereld zou zijn.

De Katholieke Kerk heeft veel redenen om met dankbaarheid aan deze paus terug te denken. In een periode van onzekerheid en verwarring was hij een houvast en een lichtbaken. Bij mijn bezoek aan zijn geboorteplaats Wadowice in Polen in 2003 kon ik de gerestaureerde parochiekerk bewonderen waar hij is gedoopt en misdienaar is geweest. In het plafond waren schilderijen te zien, geïnspireerd op de encyclieken en andere geschriften die hij als paus het licht heeft doen zien. Geen paus vóór hem heeft zoveel gepubliceerd. Daarin heeft hij aangegeven wat de Kerk in de komende eeuw, die voor haar ongetwijfeld heel moeilijk zal zijn, richting zal geven: een diepe trinitaire en christocentrische, kerkelijke en persoonlijke spiritualiteit gepaard aan een consequente Mariadevotie. Pas gaandeweg zullen wij beseffen hoe profetisch zijn visie was en hoe onmisbaar de elementen zijn die hij aandroeg voor een echt christelijke spiritualiteit, in een tijdbestek waarin Christus navolgen niet meer een vanzelfsprekend maatschappelijk gegeven is, maar een bewuste persoonlijke keuze vereist.

Ook voor de wereld als geheel is hij een kerkleider van zeer grote betekenis geweest. De val van de muur tussen Oost en West, die het aanzien van de wereld heeft veranderd, valt voor een groot deel op zijn conto te schrijven.

In 1985 bezocht hij ons land. Dat was mede bijzonder omdat hij ruim 450 jaar na het sterven van onze Nederlandse Paus Adrianus VI als eerste niet-Italiaan gekozen werd op de Stoel van Petrus. Hij kwam om ons in het geloof te bemoedigen en de onderlinge eenheid alsook die met heel de Wereldkerk te versterken. Het waren toen moeilijke jaren, jaren van polarisatie binnen de eigen gelederen, waardoor er ook een schaduw viel over dit bezoek van Johannes Paulus II aan ons land. Inmiddels zijn we meer dan een kwart eeuw verder en is er veel veranderd. De polarisatie is afgenomen, maar we zijn ook kleiner geworden, mede omdat pijnlijk genoeg mensen de Kerk hebben verlaten.

In diverse perioden heb ik de paus meegemaakt: mijn eerste onvergetelijke ontmoeting met hem vond plaats tijdens een bezoek van het seminarie Rolduc aan Rome in 1981. Toen was hij nog de sportieve, atletische man van het begin van zijn pausschap. De dramatische aanslag op zijn leven in hetzelfde jaar en de ziekte van Parkinson eisten daarna hun tol. Verscheidene keren heb ik hem (vanaf begin 1998) kort ontmoet als lid van de Internationale Theologische Commissie. Mijn laatste ontmoeting met hem vond plaats in maart 2004 tijdens het Ad Limina Bezoek van de Nederlandse Bisschoppenconferentie.

In de laatste jaren van zijn leven ging zijn fysieke conditie achteruit. Wat echter bleef was zijn krachtig en inspirerend getuigenis, zowel in persoonlijke ontmoetingen als bij massale audiënties. Ondanks - en ik denk dat we eigenlijk moeten zeggen dankzij - zijn ziekte getuigde hij dat er voor God geen leeftijdsdiscriminatie bestaat en dat mensen in lijden en nood voor anderen ook een heel eigen boodschap hebben die niet gemist mag worden. In elke fase van zijn pontificaat is Johannes Paulus II op specifieke wijze spreekbuis geweest van de Heilige Geest in onze tijd.

De dagen rond het overlijden en de begrafenis van Johannes Paulus II in april 2005 brachten een grote menigte van mensen in beweging. Dagenlang gingen lange rijen langs zijn baar in de St. Pieter te Rome. Onder hen waren zeer veel jongeren, voor wie hij grote aandacht en zorg had gehad, getuige bijvoorbeeld zijn initiatief om de Wereld Jongeren Dagen te laten organiseren. Zij beseften dat zij aan het einde stonden van een langdurig en indrukwekkend pontificaat. Bij zijn uitvaart lag zijn kist op de grond, met daarop het Evangelie, waarvan de bladzijden door de wind bewogen werden. Aan weerszijden van zijn baar zaten vele gekroonde en ongekroonde staatshoofden, katholiek of niet. Zelfs de grootste aartsvijanden van elkaar zaten daar bijeen rond het dode lichaam van

deze zoon van Polen die God tot de zetel van de apostel Petrus had geroepen. Er waren op het St. Pietersplein teksten te zien als 'Santo subito'; een oproep aan zijn opvolger om hem spoedig heilig te verklaren.

Meer dan 25 jaar heeft Paus Johannes Paulus II de Katholieke Kerk geleid en in die periode vele landen bezocht. Hij heeft een ontelbaar aantal mensen ontmoet en bemoedigd. Voor hen en met hen heeft hij gebeden. Het ging hem er vooral om Christus te verkondigen en Zijn Kerk te dienen.

Met deze zaligverklaring van Paus Johannes Paulus II mogen wij als Kerk in Nederland, in het bijzonder in het Aartsbisdom Utrecht, God danken voor ons geloof en voor de Kerk waartoe wij behoren, verbonden met de opvolger van de apostel Petrus. Deze verbondenheid met heel de Kerk, in het bijzonder met de paus, is van meet af aan in ons land aanwezig geweest. Sint Willibrord, de apostel van ons land, is daartoe tweemaal naar Rome gereisd; kort na zijn aankomst in onze streken in het jaar 690, evenals vijf jaar later, om in 695 door Paus Sergius te worden gewijd tot eerste aartsbisschop van de Friezen - van de mensen in deze contreien. Van harte hoop ik dat wij als katholieken in geloof, hoop en liefde mogen groeien, alsook in eenheid en in inzet voor de missie in onze tijd, verbonden met onze medechristenen van andere kerken en geloofsgemeenschappen, alsmede met onze zusters en broeders die vanwege hun geloof hun land hebben moeten ontvluchten en met ons hier Kerk zijn.

Bij dezen wil ik ook heel in het bijzonder onze Poolse zusters en broeders gelukwensen met de zaligverklaring van 'hun' Paus Johannes Paulus II. Zijn zaligverklaring zal voor hen bijzonder grote betekenis hebben; voor de vitaliteit van het geloof in Christus en de Kerk alsmede voor de vrijheid in hun land was zijn pontificaat van onschatbare waarde.

Graag nodig ik u allen uit om op zondag 1 mei a.s. het onderstaande gebed te bidden aan het einde van de liturgievieringen in onze kerken, kapellen en op alle plaatsen waar wij in Naam van Christus samenkomen. Zo zullen wij 1 mei a.s. in het bijzonder door dit gebed ook met elkaar als Kerk in het Aartsbisdom Utrecht verenigd zijn.

Een gezegend vervolg van de Paastijd wens ik u toe!

In Christo,

+ Mgr. dr. W.J. Eijk, aartsbisschop van Utrecht

Gebed voor 1 mei 2011

*Heer Jezus Christus,
U in wie de Goddelijke Barmhartigheid tot ons komt,
U bent de Herder van uw Kerk en leidt en hoedt ons.
U heeft uw Kerk gegrondvest op de apostelen
en Petrus aangesteld om uw kudde in uw Naam te weiden.
Daartoe heeft U kardinaal Karol Wojtyla uit Polen geroepen
om de opvolger van de apostel Petrus te worden.
Wij danken U voor zijn leven, voor zijn pontificaat, voor zijn getuigenis van U.
Wij bidden U, op zijn voorspraak, voor heel de Kerk,
in het bijzonder in ons land;
dat wij mogen groeien in geloof, hoop en liefde,
in eenheid met elkaar en met onze broeders en zusters in Christus
van de andere kerken en kerkelijke gemeenschappen.
Voor onze jongeren bidden wij ook met name,
zij voor wie Paus Johannes Paulus II een bijzondere aandacht had;
dat zij U mogen kennen en bijdragen aan de zending van Uw Kerk,
tot zegen van ons land en deze wereld.*

*Heilige Maria, Moeder van God, bid voor ons.
Zalige Paus Johannes Paulus II, bid voor ons.
Dat u met uw gebeden ons allen wilt begeleiden.
Door Christus, onze Heer.*

Amen.